

**MAPA PUTA ZA RAZVOJ SISTEMA
SOCIJALNE ZAŠTITE OTPORNOG NA KRIZE
I VANREDNE SITUACIJE U REPUBLICI
SRPSKOJ 2023-2027**

MAPA PUTA ZA RAZVOJ SISTEMA SOCIJALNE ZAŠTITE
OTPORNOG NA KRIZE I VANREDNE SITUACIJE U
REPUBLICI SRPSKOJ 2023-2027

SADRŽAJ

UVOD	3
VAŽNOST SOCIJALNE ZAŠTITE U PRIPREMI, ODGOVORU I OPORAVKU OD KRIZA I VANREDNIH SITUACIJA	4
KLJUČNI IZAZOVI	6
VIZIJA MAPE PUTA	9
STRATEŠKI PRIORITETI	10
SISTEMSKA RJEŠENJA ZA REALIZACIJU PRIORITETA	11
KLJUČNA PARTNERSTVA ZA REALIZACIJU RJEŠENJA	16

UVOD

U protekle četiri godine, institucije sistema socijalne zaštite u Republici Srpskoj (RS) su aktivno uključene u realizaciju Zajedničkog programa Vlade Švicarske i Ujedinjenih nacija¹ „Smanjenje rizika od katastrofa (DRR) za održivi razvoj u BiH“, uz okviru kojeg su se postigli značajni rezultati u izgradnji sistema socijalne zaštite otpornog na krize i vanredne situacije.

U koordinaciji sa partnerskim UN agencijama, UNICEF je podržao nadležne institucije na entitetskom i lokalnom nivou za provođenje komponente Programa posvećene jačanju kapaciteta sistema socijalne zaštite za pripremu, odgovor i oporavak od vanrednih situacija i kreiranje multisektorskih poveznica sa drugim sektorima i sistemima u integrisanom modelu smanjenja rizika od katastrofa u 5 opština i gradova u RS (Banja Luka, Bijeljina, Prijedor, Trebinje, Srebrenica), odnosno 10 u BiH.

Ključne intervencije ove programske komponente su obuhvatile:

i) podršku kreiranju integrisanih koordinacionih DRR mehanizama sa učešćem institucija sistema socijalne zaštite,

ii) kreiranje metodoloških okvira i izradu Procjena rizika i Planova djelovanja u krizama i vanrednim situacijama institucija sistema socijalne zaštite, uz standardne operativne procedure i integraciju ovih dokumenata u lokalne strategije razvoja,

iii) izradu i provođenje sveobuhvatnih trening paketa iz oblasti upravljanja rizicima od vanrednih situacija prilagođenih nadležnostima institucija sistema socijalne zaštite,

iv) provođenje mjera iz usvojenih Planova djelovanja u krizama i vanrednim situacijama kroz finansijsku, stručnu i operativnu podršku centrima za socijalni rad kroz implementaciju lokalnih DRR projekata socijalne zaštite.

Naučene lekcije i iskustva pri realizaciji tih mjera su oblikovali potrebe, rješenja i viziju daljnjeg napređenja sistema u oblasti pripreme i otpornosti na krize i vanredne situacije, sublimiranoj u Mapi puta.

Cilj Mape puta je širenje dobrih praksi i iskustava i u ostale opštine i gradove u RS uz ulaganje u systemske mjere integracije DRR-a u sektor socijalne zaštite kroz rad na zakonodavnim, strateškim i budžetskim okvirima sistema.

VAŽNOST SOCIJALNE ZAŠTITE U PRIPREMI, ODGOVORU I OPORAVKU OD KRIZA I VANREDNIH SITUACIJA

Bosna i Hercegovina (BiH) je 2022. stekla status zemlje kandidata za članstvo u EU, a u središtu tog puta je postizanje održivog i inkluzivnog razvoja koji posebnu pažnju posvećuje najranjivijim kategorijama stanovništva kroz prilike i mogućnosti za ravnopravno učešće u socioekonomskom razvoju društva.

Mnogobrojne analize sistema socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini i Republici Srpskoj rađene od strane UN agencija i ostalih međunarodnih organizacija (UNICEF, UNDP, ILO, Svjetska banka i dr².) su ukazale na potrebu da se preispita obuhvat, ciljanje i adekvatnost novčanih davanja, odnosno pokrivenost i kvalitet usluga sistema socijalne zaštite kako bi se dosegla jednakopravnost, sveobuhvatnost i pravičnost, u svrhu smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti.

Institucionalni okvir sistema socijalne, porodične i dječije zaštite u RS je organizovan na nivou Republike i jedinica lokalne samouprave, dok je normativno-pravni okvir uređen nizom zakonskih rješenja, a kao temeljni propisi izdvajaju se Zakon o socijalnoj zaštiti, Zakon o dječijoj zaštiti i Porodični zakon. Cjelokupan institucionalni i normativno-pravni okvir obavezuje sve nosioce socijalne zaštite u RS da obezbjeđuju ostvarivanje prava, uključujući i finansiranje, te proširenje prava u skladu sa potrebama i zakonskim mogućnostima, uz propisivanje uslova za njihovo ostvarivanje, kao i osnivanje ustanova radi realizacije tih prava. Ostvarivanje prava iz sistema socijalne zaštite ima za cilj prevenciju i prevazilaženje socijalnih rizika i ranjivosti pojedinaca i porodica, sa posebnim naglaskom na najranjivije grupe. Ti rizici obuhvataju siromaštvo, socijalnu isključenost, podršku porodicama sa djecom i licima sa invaliditetom, kao i pomoć borcima i njihovim porodicama i civilnim žrtvama rata.

Uz dugotrajne izazove borbe sa rastućim stopama siromaštva³, posebno djece⁴, te slaborastućim ekonomskim razvojem države, dodatni rizik predstavljaju sve učestalije pojave prirodnih i drugih opasnosti u vidu vanrednih situacija i katastrofa (velike poplave 2010., 2014, klizišta, pandemija COVID-19, ekonomska kriza i inflacija), koje uzrokuju značajne ekonomske i socijalne gubitke koji se posebno negativno odražavaju na najranjivije grupe stanovništva (višečlane porodice sa djecom, porodice s djecom u riziku od siromaštva, osobe i djeca sa invaliditetom, djevojčice i žene iz ranjivih grupa, porodice i djeca izložena riziku od razdvajanja, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, Romi, osobe treće životne dobi).

S tim u vezi, u posljednjoj deceniji se svi javni i privatni sistemi društva susreću sa potrebom boljeg i efikasnijeg planiranja resursa, tehničkih i operativnih kapaciteta kako bi se bolje pripremili na ovakve situacije te spriječili ili ublažili negativne posljedice u što većoj mjeri.

² ILO: Izazovi socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini: obuhvat, adekvatnost, rashodi i financiranje

Svjetska banka: Analiza stanja socijalne zaštite u BiH

UNDP i UNICEF: Procjena posljedica COVID-19 na društvo u Bosni i Hercegovini

UNDP: Socijalna uključenost u BiH, Nacionalni izvještaj o humanom razvoju za 2020. godinu

³ Stopa relativnog siromaštva stanovništva u Republici Srpskoj, u 2021/2022. godini je 11,2% i u odnosu na 2015. godinu manja je za 1,6 procentnih poena. Prema Anketi o potrošnji domaćinstava, 49 197 domaćinstava ili 125 537 stanovnika u Republici Srpskoj su bili ispod linije relativnog siromaštva u 2021/22 godini. Jaz siromaštva u Republici Srpskoj u 2021/2022. godini je bio 21,2% i u odnosu na 2015. godinu je bio manji za 0,9 procentnih poena.

⁴ Stopa siromaštva djece iz Ankete o potrošnji domaćinstava 2011. koja je generisala podatak o dječjem siromaštvu je 30,6% u odnosu na 23,4% u opštoj populaciji.

Sistem socijalne zaštite koji uključuje doprinosna (penzije, zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti) i nedoprinosna novčana davanja i usluge (porodične i dječje naknade, uključujući naknade za porodilje te socijalnu pomoć koja se dodjeljuje na temelju provjere imovinskog i dohodovnog cenzusa, te naknade za ratne kategorije) ključni je mehanizam i jedno od temeljnih ljudskih prava koje svakom treba osigurati sveobuhvatan pristup zaštiti i sigurnosti prihoda tijekom cijelog životnog ciklusa, uključujući u vanrednim situacijama i krizama.

Zbog sve učestalijih vanrednih situacija i kriza, sistem socijalne zaštite i njegovi podsegmenti (porodična i dječija zaštita) u RS se izraženo susreće sa potrebom razvoja novih ili dorade postojećih pravnih mehanizama, finansijskog i izvršnog okvira koji bi bili fleksibilni za interventnu aktivaciju i prilagođeni rastućim potrebama korisnika u vanrednim situacijama kako bi se preveniralo, smanjilo ili u potpunosti otklonilo siromaštvo, socijalna isključenost i niz socijalnih posljedica koje nastaju slijedom vanrednih situacija (nasilje, uključujući rodno uvjetovano nasilje, tjelesno kažnjavanje, zlostavljanje, zanemarivanje, psihosocijalne smetnje, invaliditet, te dovesti do povećanog rizika od razdvajanja porodica, uključujući institucionalizaciju djece.). Nadalje, potrebna su veća ulaganja u planiranje, razvoj i podršku izgradnji kapaciteta uposlenika sistema socijalne zaštite kako bi ljudski resursi bili osposobljeni za pružanje usluga u vrijeme kriza i vanrednih situacija.

Primjer djelovanje sistema socijalne zaštite tokom COVID-19 krize ukazuje da su iznosi stalne novčane pomoći i jednokratne novčane pomoći u RS (a koje postoje u oba entiteta) bili nešto povećani, ali većinski nisu obuhvatale dodatna domaćinstva u riziku od siromaštva koji su pogođena negativnim efektima krize.⁵

Nakon poplava 2014., UNICEF kontinuirano saraduje sa institucijama sistema socijalne zaštite u RS na izgradnji kapaciteta za pripremu, odgovor i oporavak od vanrednih situacija uz kreiranje multisektorskih poveznica sa drugim sektorima u integrisanom modelu smanjenja rizika od katastrofa. Saradnja je započeta kroz izradu Priručnika za djelovanje centara za socijalni rad u vanrednim situacijama 2016.⁶, te je dalje nastavljena kroz sistemski pristup i testiranje DRR mehanizma u okviru DRR programa u 5 opština i gradova kroz saradnju sa centrima za socijalni rad kao vodećim partnerima na lokalnom nivou. Centri za socijalni rad u Republici Srpskoj su usvojili procjene rizika i ranjivosti korisnika centara za socijalni rad, izradili i usvojili planove postupanja u vanrednim situacijama/planove zaštite i spašavanja, te su ovi planski dokumenti integrisani u strategije razvoja ciljnih opština i gradova. Nadalje, prioritetne mjere iz Planova djelovanja CSR su implementirane kroz provođenje obuka profesionalaca socijalne i dječije zaštite iz centara za socijalni rad i struktura civilne zaštite, simulacijskih vježbi vanrednih situacija uz učešće najranjivijih korisnika socijalne zaštite, nabavke opreme za djelovanje u vanrednim situacijama, izrade baza podataka o rizicima i ranjivostima, te aktivnostima imenovanja predstavnika centara za socijalni rad u štabove civilne zaštite/zaštite i spasavanja te multisektorska DRR tijela na nivou opština i gradova – DRR Platforme.

U tom nastojanju, sistem socijalne zaštite se naslanja i usko je povezan sa djelovanjem ostalih sektora koji su od značaja za izgradnju integrisanog i koordinisanog sistema pripravnosti, odgovora i oporavka od vanrednih situacija u entitetima i Brčko Distriktu (sistem zaštite i spašavanja/civilne zaštite, obrazovanja, zdravlja), u skladu sa Sendai okvirom za smanjenje rizika od katastrofa. BiH, kao zemlja potpisnica, implementira Sendai okvir za smanjenje rizika od katastrofa za period 2015-2030. Ovaj međunarodni sporazum ima za cilj spriječiti i odgovoriti na rizike od katastrofa širom svijeta i značajno smanjiti rizike od katastrofa i gubitaka života, sredstava za život i zdravlje.

Također, Sendai okvir je usko povezan sa dostizanjem Ciljeva održivog razvoja i Agende 2030 kao krovnim međunarodnim okvirom za održivi razvoj koji realizuju i vlasti BiH na svim nivoima. To su ciljevi na kojima radi UN u Bosni i Hercegovini kroz Okvir saradnje za održivi razvoj 2021-25 potvrđenog između UN-a i vlasti u BiH kroz četiri strateška prioriteta: *Održivi, otporni i inkluzivni rast; Kvalitetno, dostupno i inkluzivno obrazovanje, zdravlje i socijalna zaštita; Uprava i vladavina prava sa ljudima u fokusu; Angažovanje građana i zajednice za socijalnu koheziju*. DRR je integrativni element ovih prioriteta.

⁵ Svjetska banka: [Analiza stanja socijalne zaštite u BiH](#)

⁶ Izrađen u saradnji sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike i Ministarstvom zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, Fakultetima političkih nauka iz Sarajeva, Banje Luke i Mostara.

KLJUČNI IZAZOVI

Prema podacima Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite RS, u oktobru 2023. godine je bilo 7,189 korisnika lične invalidnine, 3,708 korisnika novčane pomoći (1,517 korisnika zdravstvenog osiguranja po osnovu prava na novčanu pomoć) i 32,754 dodatka za pomoć i njegu drugog lica (1,200 korisnika zdravstvenog osiguranja po osnovu prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica).

U budžetu Republike Srpske obezbjeđuju se sredstva za: sufinansiranje prava na novčanu pomoć u visini od 50%, sufinansiranje prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica u visini od 50%; sufinansiranje zdravstvenog osiguranja korisnika u visini od 50%; finansiranje prava na ličnu invalidninu u visini od 100%; finansiranje prava na podršku u izjednačavanju mogućnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju; sufinansiranje troškova smještaja korisnika, smještenih od centara za socijalni rad, u ustanovama socijalne zaštite čiji je osnivač Vlada.

Udio izdataka socijalne zaštite u bruto domaćem proizvodu Republike Srpske u 2021. godini iznosio je 21,7%,⁷ što iznosi dvije trećine od prosjeka EU-a od 28 procenata. U ukupnim izdvajanjima za novčane naknade (63,2%), najviši udio odlazi na naknade bez provjere materijalnog stanja i to 97,1% u odnosu na ukupan broj izdvojenih naknada⁸, što ukazuje na ograničenu potrošnju na ciljanu socijalnu pomoć za siromašne (u formi stalne novčane pomoći i jednokratne novčane pomoći).

S obzirom da negativne posljedice kriza i vanrednih situacija dovode do značajnih izazova i potreba koje iziskuju redovni ali i prošireni angažman sistema socijalne zaštite, te da su korisnici sistema socijalne zaštite ujedno i najranjivije grupe stanovništva suočene sa negativnim posljedicama vanrednih situacija, ključne potrebe na kojima treba raditi su grupisane u nekoliko tematskih cjelina:

Multisektorska koordinacija u DRR⁹ i sistemu zaštite i spašavanja:

- ↘ Sistem socijalne zaštite nije u potpunosti integrisan u sistem zaštite i spašavanja u RS. Iako Zakon o socijalnoj zaštiti propisuje da korisnici socijalne zaštite mogu biti i lica koja se nađu u stanju socijalne potrebe zbog elementarnih i drugih nepogoda, nedostaju konkretniji pravni akti i operativne procedure koje će jasno regulisati djelatnost institucija sistema socijalne zaštite prije, tokom i nakon vanrednih situacija, te integrisano djelovanje u sistemima zaštite i spašavanja u RS.
- ↘ Centri za socijalni rad i ostale ustanove sistema socijalne i dječije zaštite/pružaoци usluga (ustanove za smještaj korisnika, dnevni centri i sl.) većinski nisu članovi Štabova za vanredne situacije u jedinicama lokalne samouprave i na nivou RS, iako je iskustvo COVID-19 značajno popravilo situaciju u pogledu članstva i vodećeg angažmana sistema socijalne zaštite u odgovoru. Potrebno je širiti dobru praksu i primjere za uključivanje sistema socijalne zaštite u svim vanrednim situacijama kako bi se omogućilo sistemsko planiranje mjera pripravnosti, odgovora i oporavka i koordinaciju sa drugim sektorima i institucijama sistema zaštite i spasavanja na lokalnom i nivou RS.

Izrada planske dokumentacije za djelovanje prije, tokom i nakon vanrednih situacija:

- ↘ Centri za socijalni rad i ostale ustanove sistema socijalne i dječije zaštite u RS većinski ne izrađuju procjene rizika i planove djelovanja u vanrednim situacijama iako za to postoji zakonska osnova i

---

⁷ Integrisani sistem socijalne zaštite (ESSPROS), 2021.

⁸ Integrisani sistem socijalne zaštite (ESSPROS), 2021..

⁹ Od engl. disaster risk reduction, odnosno smanjenje rizika od katastrofa.

obaveza u sistemu zaštite i spašavanja u RS¹⁰. Nedosljednost izrade tih dokumenata u praksi stavlja u nepovoljan položaj institucije sistema socijalne i dječije zaštite te negativno doprinosi manjku procjene potreba korisnika i kapaciteta ustanova zasnovanih na dokazima i jasno planiranih mjera djelovanja u svim fazama upravljanja rizicima od katastrofa i vanrednih situacija.

- ✎ Postojeće metodologije za izradu planske dokumentacije u sistemu zaštite i spašavanja u RS su u nedovoljnoj mjeri prilagođene nadležnostima i djelatnosti ustanova sektora socijalne socijalne zaštite te je potrebna njihova adaptacija kako bi se konzistentno primjenjivale u redovnom planiranju institucija sistema socijalne zaštite (uključujući njegove podsegmente, odnosno porodičnu i dječiju zaštitu).
- ✎ Normativni okvir sistema socijalne zaštite i zaštite i spašavanja u RS bi trebao jasnije definisati obavezu izrade planskih dokumenata djelovanja u vanrednim situacijama u ustanovama socijalne zaštite kao integrativnog dijela sistema zaštite i spašavanja te regulisati praćenje provođenja te obaveze u institucijama i ustanovama sistema na nivou entiteta.

Sistem novčanih davanja i usluga u socijalnoj i dječijoj zaštiti

- ✎ Sistem socijalne zaštite u RS kroz zakonodavni okvir prepoznaje stanje socijalne potrebe izazvano elementarnim nepogodama i korisnike socijalne zaštite koji su dovedeni u stanje socijalne potrebe slijedom vanrednih situacija. Ipak, sistem novčanih davanja i usluga sistema socijalne zaštite te budžetska izdvajanja su većinski nedovoljna da efikasno zadovolje potrebe stalnih i novih korisnika u vanrednim situacijama i krizama (iskustvo iz poplava i pandemije COVID-19).
- ✎ Obuhvat, ciljanje i adekvatnost iznosa, uslova i kriterija za ostvarivanje prava na novčane naknade (različitih vrsta) u RS se konstantno unapređuju, ali su ipak u većinskoj mjeri restriktivni za efikasno i brzo uvođenje novih korisnika u stanju socijalne potrebe u prava na novčane naknade u vanrednim situacijama (npr. osobe sposobne za rad koje su izgubile prihode).
- ✎ Uz zakonska, postoje i budžetska ograničenja te nedovoljno planiranje rezervnih fondova koja bi se aktivirala i pokrila horizontalno širenje novčanih naknada u vanrednim situacijama i uvođenje dodatnog broja korisnika.
- ✎ Novčana davanja u vidu jednokratnih/privremenih/interventnih pomoći u oba entiteta i Brčko distriktu BiH mogu biti dobra podloga za reformu uslova za ostvarivanje te vrste naknada uz olakšavanje uslova, reformisanje kriterija i efikasnije isplate u vanrednim situacijama (privremeno uvođenje korisnika i dodatnih domaćinstava u riziku od siromaštva u to pravo i isplata naknada u vanrednim situacijama).
- ✎ Zakonska mogućnost uspostave proširenih prava socijalne zaštite na nivou jedinica lokalne samouprave predstavlja dobru podlogu za definisanje posebnih, interventnih davanja uz prateće uslove i kriterije mogu biti primijenjeni i aktivirani u vanrednim situacijama za interventne novčane naknade

Finansiranje sistema socijalne zaštite u vanrednim situacijama

- ✎ Sistem socijalne zaštite nema integrisane budžetske stavke namijenjene za vanredno/krizno djelovanje koji bi omogućili interventno raspolaganje sredstvima u ustanovama socijalne i dječije zaštite, ali i širenje obuhvata korisnika po jasno definisanim uslovima.
- ✎ Postoje pravne i administrativne prepreke u pogledu nereguliranih propisa za pružanje novčanih pomoći u vanrednim situacijama (shodno gornjim navodima) i podkapacitiranost centara za socijalni rad za prijem i obradu ovih potencijalnih zahtjeva, koje ograničavaju ustanove SZ u

¹⁰ Zakoni o zaštiti i spašavanju/spasavanju na nivou entiteta i Brčko Distrikta propisuju obavezu pravnim licima kao dijelom snaga zaštite i spašavanja/spasavanja da, između ostalog, provode odgovarajuće mjere pripreme, donose, razrađuju procjene ugroženosti i planove zaštite i spasavanja u okviru svoje nadležnosti i djelovanja, planiraju i osiguravaju potrebna sredstva i druge resurse za uspješno izvršenje planiranih mjera i zadataka. Centri za socijalni rad i ostale ustanove SZ, shodno ovoj regulativi, predstavljaju dio snaga zaštite i spašavanja/spasavanja u svojstvu pravnog lica.

pružanju brze pomoći onima koji su došli u stanje potrebe uslijed vanrednih situacija i katastrofa. U tom pogledu, potrebna je bolja saradnja između različitih nivoa vlasti relevantnih za alokaciju budžetskih sredstava.

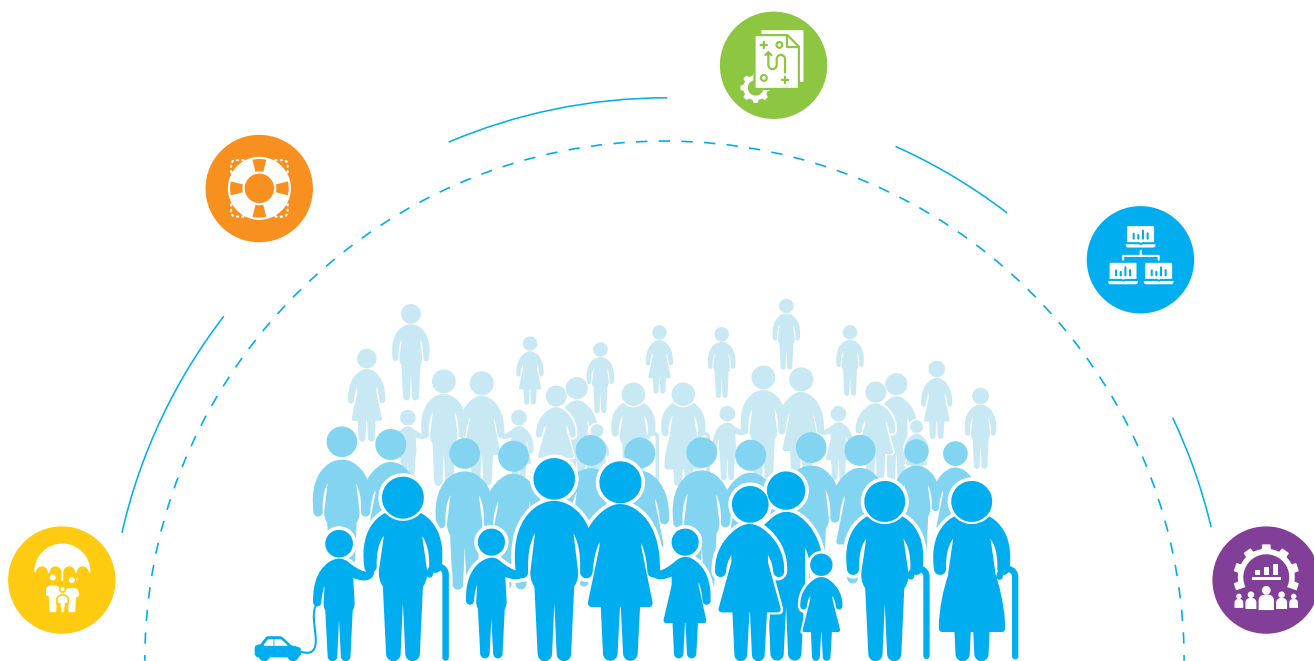
Upravljanje podacima i informacionim sistemima u svrhu informisanog planiranja prevencije, pripravnosti, djelovanja i oporavka od vanrednih situacija

- Zvanična baza podataka korisnika sistema socijalne i dječije zaštite u RS (SOTAC) su dobra osnova za daljnju nadgradnju ali je potrebno osigurati interoperabilnost sa drugim bazama i informacionim sistemima drugih resora, konkretno zaštite i spašavanja kroz DRAS kako bi se bolje mapirale ranjive grupe u riziku od nastanka vanrednih situacija (potencijalni korisnici sistema socijalne i dječije zaštite). U RS je pokrenuta inicijativa izrade socijalne karte kako bi se unaprijedio sistem praćenja i evidentiranja socijalnih potreba stanovništva.
- Baze podataka je potrebno dopunjavati izradom socijalnih karata na lokalnom nivou koji će pružiti kompletniji uvid u stanje socijalnih potreba pored već registrovanih korisnika kroz sistem socijalne zaštite što može dati procjenu obima potencijalnih korisnika u vanrednim situacijama (npr. *novosiromašnih*).
- Postoje nepodudarnost, oskudni ili nedostatni podaci o ranjivim grupama stanovništva na lokalnom nivou, što negativno utiče na analizu potreba na terenu u kontekstu odgovora u vanrednim situacijama i alokacija resursa zasnovana na dokazima. To uključuje podatke o nasilju nad djecom i razdvajanju porodica koje treba pažljivo pratiti u krizama i vanrednim situacijama s obzirom na povećanje rizika.

Organizacioni i stručni kapaciteti za djelovanje prije, tokom i nakon vanrednih situacija u ustanovama socijalne zaštite

- Stručni i tehnički kapaciteti uposlenih u službama socijalne i dječije zaštite su ograničeni za efikasno djelovanje u vanrednim situacijama, posebno u scenariju širenja obuhvata korisnika.
- Edukacije i treninzi u oblasti upravljanja rizicima od katastrofa i vanrednih situacija su podigle kapacitete centara za socijalni rad, ali je potreban sistemski pristup i standardizacija paketa obuke koja će biti dostupna svim centrima i ustanovama socijalne i dječije zaštite u RS.
- U saradnji sa sektorom zaštite i spašavanja/spasavanja, potrebna je integracija DRR-a u standarde za rad ustanova socijalne i dječije zaštite uz prateće finansijske okvire kako bi planiranje struktura, materijalno-tehničkih kapaciteta ali i planiranje ljudskih resursa uzelo u obzir rizike nastanka vanrednih situacija.
- Nivo digitalizacije u radu ustanova socijalne i dječije zaštite je nizak što negativno utiče na pristup i kvalitet usluga u situacijama kada je fizički pristup ustanovama socijalne zaštite onemogućen ili su kapaciteti pružanja usluga u direktnom kontaktu s korisnicima iscrpljeni, uključujući u vanrednim situacijama.

VIZIJA MAPE PUTA:

Sistem socijalne zaštite u Republici Srpskoj posjeduje regulatorni i finansijski okvir, ljudske i tehničke resurse i kapacitete te mehanizme za efikasno pružanje podrške korisnicima prije, tokom i nakon vanrednih situacija u koordinaciji sa drugim sektorima i akterima sistema zaštite i spašavanja i smanjenja rizika od katastrofa.

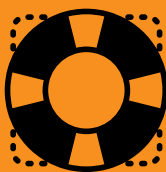
Pomenuti mehanizmi u potpunosti su usklađeni sa standardima Evropske unije i drugim međunarodnim standardima koje proizlaze, između ostalih, iz Sendai okvira za smanjenje rizika od katastrofa.

STRATEŠKI PRIORITETI

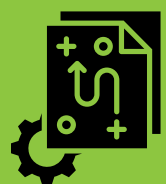
STRATEŠKI PRIORITET 1:

Normirati i integrisati upravljanje rizicima od katastrofa u sistem socijalne zaštite u RS kroz politike, strategije, zakone i budžetske okvire prije, tokom i nakon vanrednih situacija i kriza u svrhu efikasnog pružanja podrške korisnicima kroz sistem novčanih davanja i usluga

STRATEŠKI PRIORITET 2:

Pozicionirati sektor socijalne zaštite u Republici Srpskoj na svim nivoima vlasti u BiH u integrisanim modelima smanjenja rizika od katastrofa kroz koordinacione mehanizme i učešće u štabovima za djelovanje u vanrednim situacijama

STRATEŠKI PRIORITET 3:

Normirati standarde i prakse redovne izrade planske dokumentacije za djelovanje prije, tokom i nakon vanrednih situacija u ustanovama socijalne zaštite u RS

STRATEŠKI PRIORITET 4:

Osigurati da upravljanje podacima i informacionim sistemima sektora socijalne zaštite bude efikasno unaprijeđeno i uvezano sa DRR sistemima i bazama podataka o opasnostima i rizicima od vanrednih situacija u Republici Srpskoj

STRATEŠKI PRIORITET 5:

Ulagati u standardizaciju organizacionih i stručnih kapaciteta za djelovanje prije, tokom i nakon vanrednih situacija u ustanovama socijalne zaštite kroz kontinuirane obuke i dugoročnu izgradnju kapaciteta kroz sistem

SISTEMSKA RJEŠENJA ZA REALIZACIJU PRIORITETA

 STRATEŠKI PRIORITET 1: Interakcija DRR-a i strateške, regulatorne i budžetske okvire sistema socijalne zaštite u RS		
SISTEMSKE MJERE	VREMENSKI OKVIR	NADLEŽNOST
1.1 Integrisati DRR u strateške okvire za socijalnu zaštitu	2023	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS
1.2 Uzeti u obzir faktore ranjivosti na vanredne situacije i krize prilikom revizije postojećih i izrade novih normativnih rješenja i zakona koji regulišu novčana davanja i usluge socijalne zaštite	2023-2027	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS
1.3 Poboljšati fleksibilnost kriterija i uslova za ostvarivanje (jednokratnih) novčanih pomoći, ali i proširenih prava kako bi se mogla efikasno pružati tokom i nakon vanrednih situacija proširenom broju korisnika	2023-2027	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS Jedinice lokalne samouprave
1.4 Osigurati da budžetski okviri i izdvajanja za socijalnu zaštitu integrišu namjenska rezervna sredstva za vanredne situacije, što bi omogućilo efikasnije finansiranje proširenja obima pomoći i broja korisnika u vanrednim situacijama	2023-2027	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS Ministarstvo finansija RS
1.5 Nastaviti i širiti praksu integracije DRR-a, odnosno planova djelovanja CSR/ustanova SZ u vanrednim situacijama, u strateške razvojne dokumente na nivou JLS i RSS uz učešće sektora socijalne zaštite	2023-2027	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS Vlada RS, Odjeljenje za strateško planiranje Jedinice lokalne samouprave

STRATEŠKI PRIORITET 2: Pozicionirati sektor socijalne zaštite u integrisanim modelima i koordinacionim mehanizmima smanjenja rizika od katastrofa

SISTEMSKE MJERE	VREMENSKI OKVIR	NADLEŽNOST
<p>2.1 U saradnji sa sektorom zaštite i spašavanja, revidirati okvire i pravilnike koji definišu strukturu članstva Koordinacionih tijela/Štabova za vanredne situacije, u svrhu imenovanja predstavnika sektora socijalne zaštite</p>	<p>2023-2025</p>	<p>Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS Republička uprava civilne zaštite RS Službe civilne zaštite JLS Centri za socijalni rad</p>
<p>2.2 Nastaviti aktivno učešće sektora socijalne zaštite u DRR Platformama na entitetskom i lokalnom nivou</p>	<p>2023-2027</p>	<p>Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS Republička uprava civilne zaštite RS Službe civilne zaštite JLS Centri za socijalni rad</p>
<p>2.3 Uključiti sektor socijalne zaštite u komisije za procjenu šteta izazvane vanrednim situacijama u cilju procjene socijalnih rizika, učinaka i potreba kojim se unapređuje odgovor i alokacija resursa zasnovana na dokazima (da se napravi pomak od materijalnih šteta te otklonile nepodudarnosti, oskudni i nedostatni podaci o socijalnim posljedicama vanrednih situacija</p>	<p>2023-2025</p>	<p>Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS Republička uprava civilne zaštite RS Jedinice lokalne samouprave Službe civilne zaštite JLS Centri za socijalni rad</p>

STRATEŠKI PRIORITET CILJ 3: Formalizovati standarde i prakse redovne izrade planske dokumentacije za djelovanje prije, tokom i nakon vanrednih situacija u ustanovama socijalne zaštite u RS

SISTEMSKE MJERE	VREMENSKI OKVIR	NADLEŽNOST
<p>3.1 Usaglasiti i usvojiti metodologije za izradu procjena rizika i planova djelovanja u vanrednim situacijama u centrima za socijalni rad i ustanovama SZ, u skladu sa važećim metodologijama za izradu planske dokumentacije za zaštitu i spašavanje u RS, u bliskoj koordinaciji sa Republičkom upravom civilne zaštite RS</p>	2023-2024	<p>Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS</p> <p>Republička uprava civilne zaštite RS</p>
<p>3.2 Normirati obavezu izrade planske dokumentacije za pripravnost, odgovor i oporavak od vanrednih situacija u ustanovama socijalne zaštite kroz važeće pravilnike, odnosno podzakonske akte u sektoru socijalne zaštite, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spasavanju RS</p>	2023-2024	<p>Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS</p> <p>Republička uprava civilne zaštite RS</p>
<p>3.3 Provoditi kontinuirane obuke i stručna usavršavanja u centrima za socijalni rad i ostalim ustanovama SZ za izradu planske dokumentacije u oblasti DRR-a sa redovnim ažuriranjem</p>	2023-2027	<p>Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS</p> <p>Republička uprava civilne zaštite RS</p> <p>Savez udruženja stručnih radnika socijalnih djelatnosti Republike Srpske</p> <p>Akademska zajednica</p> <p>Centri za socijalni rad i ustanove SZ u RS</p>
<p>3.4 Povećati broj ustanova SZ sa izrađenom planskom dokumentacijom za upravljanje rizicima od katastrofa (procjene rizika i planovi postupanja, uključujući standardne operative procedure za smještaj u vanrednim situacijama)</p>	2023-2027	<p>Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS</p> <p>Republička uprava civilne zaštite RS</p> <p>Centri za socijalni rad</p> <p>Ustanove socijalne zaštite u RS</p>

STRATEŠKI PRIORITET 4: Efikasno upravljanje podacima i informacionim sistemima sektora socijalne zaštite i uvezanost sa DRR informacionim sistemima i bazama podataka

SISTEMSKE MJERE	VREMENSKI OKVIR	NADLEŽNOST
<p>4.1 Poboljšati dostupnost podataka u redovnim bazama sistema socijalne zaštite (SOTAC) i interoperabilnost sa informacionim sistemima i bazama podataka drugih sektora, posebno o osjetljivim kategorijama stanovništva registrovanim kroz sistem socijalne zaštite i unaprijediti protok informacija između različitih sektora kroz DRR mehanizme koordinacije</p>	2023-2025	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS Republička uprava civilne zaštite RS Centri za socijalni rad Ustanove socijalne zaštite u RS
<p>4.2 Kontinuirano ažurirati baze podataka korisnika pružalaca usluga kako bi odražavale promjene stanja ranjivih grupa na terenu, te osigurati razmjenu podataka u svrhu izrade sveobuhvatnih procjena rizika</p>	2023-2027	Ustanove SZ u RS Nevladine i organizacije civilnog društva, pružaoci usluga SZ
<p>4.3 Podići nivo digitalizacije baza podataka i informacionih sistema u sektoru socijalne zaštite kako bi se efikasnije i interventnije koristili za identifikaciju korisnika u vanrednim situacijama</p>	2023-2027	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS Ustanove socijalne zaštite u RS

STRATEŠKI PRIORITET CILJ 5: Standardizacija organizacionih i stručnih kapaciteta za djelovanje prije, tokom i nakon vanrednih situacija u ustanovama socijalne zaštite kroz kontinuirane obuke i dugoročnu izgradnju kapaciteta

SISTEMSKE MJERE	VREMENSKI OKVIR	NADLEŽNOST
5.1 Razvijanje standardnog paketa obuke/stručnog usavršavanja za djelovanje u vanrednim situacijama za stručne radnike i uposlenike sistema socijalne zaštite, uključujući pružanje prioriternih usluga (na bazi dobrih praksi provedenih obuka u DRR programu)	2023 - 2025	Republička uprava civilne zaštite RS Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS Ustanove socijalne zaštite u RS
5.2 Integracija standardnog paketa obuke u specijalizovane programe obuka profesionalaca SZ (npr. referentni priručnici, paketi za e-učenje)	2023 - 2027	Republička uprava civilne zaštite RS Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS
5.3 Uspostavljanje i širenje mreže profesionalaca iz oblasti socijalne zaštite obučениh za djelovanje u vanrednim situacijama, kako bi se stečena znanja i kapaciteti širili na dodatni broj uposlenika/ustanova SZ (programi mentorstva, razmjene znanja, studijska putovanja i sl.)	2023 - 2027	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS Centri za socijalni rad Ustanove socijalne zaštite u RS

Napomena: UNICEF BiH pruža stručnu i tehničku podršku u realizaciji nadležnosti, odnosno strateških ciljeva sistemskih mjera Mape puta kroz relevantne DRR programe i tekuće, odnosno planirane intervencije razvoja sistema SZ u BiH.

KLJUČNA PARTNERSTVA ZA REALIZACIJU RJEŠENJA

¹¹ Multisektorsko koordinaciono tijelo za integrisano planiranje i upravljanje rizicima od katastrofa. DRR Platforme su formirane u 5 opština i gradova u RS, ciljnih lokacija prve faze Zajedničkog Swiss UN DRR Programa. Dugoročna vizija je uspostavljanje ovakvih mehanizama u svim JLS u RS i BiH, kao i na višim nivoima vlasti (uspostavljanje ili jačanje).